Sub - FC IV
S.Y BA/Biom/Be
oct 2023

[illegible] College, Shiptan
A.I.K.T. [illegible] Oct 2023 [illegible]
SYBA / SYBCom / SYBSc
3. b Foundation Cou[illegible]

Time:- 2 Hours 30 Minutes. Total marks -75

N.B. 1) All Questions are Compulsory.
2) Figures to the Right Indicate Full Marks.

Q 1.A) Briefly Describe the Following Concept. (Any Five) 15

1. consumer.
2. Ecocentrism
3.. Community Ecology.
4. Global Positioning System.
5. Hacking.
6. Motivation
7. Carbon Credit.

OR

B) Write Comprehensive note on the foundation course semester IV project submitted by you.

Q 2 A) Briefly Explain the various Consumer Rights. 15

OR

B) State the important provision of 'Right to Information act 2005'

Q 3.A) Briefly explain Eco-Feminism. 15

OR

B) Examine Deep Ecology.

Q 4.A). Explain the role of Technology in Human Development. 15

OR

B) Comment on misuse of Technology.

Q 5.A) Write Comprehensive note on Goal Setting. 15

OR

B) Discuss in detail on the exams conducted by State Service Commission.

♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

मराठी रुपांतर

वेळ २ तास ३० मिनिट. एकूण गुण – ७५

सूचना-१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२.उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न.१अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणत्याही पाच) १५

१.ग्राहक.

२.निसर्ग केंद्रित दृष्टिकोण.

३.समाज परिस्थितिकी.

४.भौगोलिक स्थान प्रणाली.

५.हॅकिंग.

६.अभिप्रेरण.

७.कार्बन क्रेडिट.

किंवा

ब) पायाभूत अभ्यासक्रम सत्र चार साठी तुम्ही सादर केलेल्या प्रकल्पावर व्यापक टिप लिहा.

प्रश्न. २अ) ग्राहकांचे विविध हक्क थोडक्यात स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब) 'माहिती अधिकार कायदा २००५' मधील महत्वाच्या तरतुदी सांगा.

प्रश्न.३अ) महिला केंद्रीत परिस्थितिकी थोडक्यात स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब) संपूर्ण परिस्थितिकी चे परीक्षण करा.

प्रश्न.४ अ) मानवी विकासात तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब) तंत्रज्ञानाच्या दुरुपयोगावर भाष्य करा.

प्रश्न.५ अ) ध्येय निश्चितीवर व्यापक टिप लिहा. १५

किंवा

ब) राज्य लोकसेवा आयोगा मार्फत घेतल्या जाणा-या परीक्षांवर सविस्तर चर्चा करा.

♦ ♦ ♦ ♦ ♦

Class: S.Y.B.A Exam : Regular

Subject Name: Geography

Paper No: III

Total Mark: 100

Q. 1.A) Mark and name the following on the outline map of the India given to you.(Appendix -I)]

i) A holy place of Sikhism in Punjab.

ii) Largest salt water lake in India.

iii) A hill station in Kerala.

iv)Coral islands of India.

v) Caves popular for painting.

vi) A beach in Goa state.

vii) A holy place of Buddhism in Bihar.

viii) Famous tourist place in India which is one of the Seven Wonders of the World.

ix) National park reserve for Asian lion.

x) Famous lake for house boat.

Q. 1.B) Give the interpretation of thematic map supplied to you.(Refer Appendix page No II) 10

Q. 2. Attempt any two questions from the following.

A) Explain the economic factors of tourism. 20

B) Describe in detail the importance of geography in tourism development.

C) Define tourism and discuss the types of tourism.

Q.3 Attempt any two questions from the following.

A) Discuss the role of railway and waterways in tourism development. 20

B) White short note : a) IDTC b) MTDC

C) Define travel agency and explain the function of it.

Q. 4. Attempt any two questions from the following.

A) Explain the impact of tourism on economy and cultural factors. 20

B) Give account on eco-tourism and responsible tourism.

C) State the concept of tourism planning and describe the components of it.

Q. 5. Attempt any two questions from the following.

A) Explain the cultural attractions places in Maharashtra and India. 20

B) Discuss the religious important places in Maharashtra and India.

C) Give the physical attraction places in Maharashtra and India.

वेळ : ३ [illegible] तास गुण : १००

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य असून सर्वांना समान गुण आहेत.

२. आवश्यक तेथे नकाशे, आराखडे आणि आकृत्या काढा.

३. नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

४. परिशिष्ट – I , भारताचा बाह्यरेषाकृती नकाशा उत्तर पत्रिकेला जोडा.

प्र. १. अ. तुम्हाला दिलेल्या जगाच्या नकाशामध्ये खालील घटक दाखवून नावे द्या. परिशिष्ट – I १०

i) पंजाब मधील शीख धर्मियांचे पवित्र स्थान.

ii) भारतातील सर्वात मोठे खाऱ्यापाण्याचे सरोवर.

iii) केरळ मधील एक थंड हवेचे ठिकाण.

iv) भारताची प्रवाळ बेटे.

v) चित्रकलेसाठी प्रसिध्द लेणी.

vi) गोवा राज्यातील एक पूळण किनारा.

vii) बिहार मधील बौध्द धर्मियांचे पवित्र स्थळ.

viii) जागतिक सात आश्चर्यापैकी एक भारतातील प्रसिध्द पर्यटन स्थळ.

ix) आशियाई सिंहासाठी राखिव राष्ट्रीय उद्यान

x) हाउस बोटीसाठी प्रसिध्द सरोवर.

प्र. १. ब. तुम्हस पुरवलेल्या उद्देशात्मक नकाशाचे विश्लेषण द्या (परिशिष्ट – II) १०

प्र. २. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ. पर्यटनाचे आर्थिक घटक स्पष्ट करा.

ब. पर्यटन विकासात भूगोलाचे महत्त्व विस्तराने विषद करा.

क. पर्यटनाची व्याख्या सांगा आणि पर्यटन प्रकार यावर चर्चा करा.

प्र. ३. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ. पर्यटन विकासात रेल्वे आणि जलवाहतूकीची भूमिका चर्चा करा.

ब. टिपा लिहा. : अ. IDTC ब. MTDC

क. प्रवासी कंपनीची व्याख्या सांगुन त्याचे कार्य स्पष्ट करा.

प्र. ४. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ. पर्यटनाचे आर्थिक आणि सांस्कृतिक घटकांवर होणारे परिणाम स्पष्ट करा.

ब. पर्यावरण पूरक पर्यटन आणि जबाबदार पर्यटन यावर वृत्तात लिहा.

क. पर्यटन नियोजनाची संकल्पना सांगा आणि त्याचे घटक वर्णन करा.

प्र. ५. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ. महाराष्ट्र आणि भारतातील सांस्कृतिक आकर्षणाची पर्यटन स्थळे स्पष्ट करा.

ब. महाराष्ट्र आणि भारतातील धार्मिक महत्त्वाची पर्यटन स्थळे चर्चा करा.

क. महाराष्ट्र आणि भारतातील प्राकृतिक आकर्षणाची पर्यटन स्थळे सांगा.

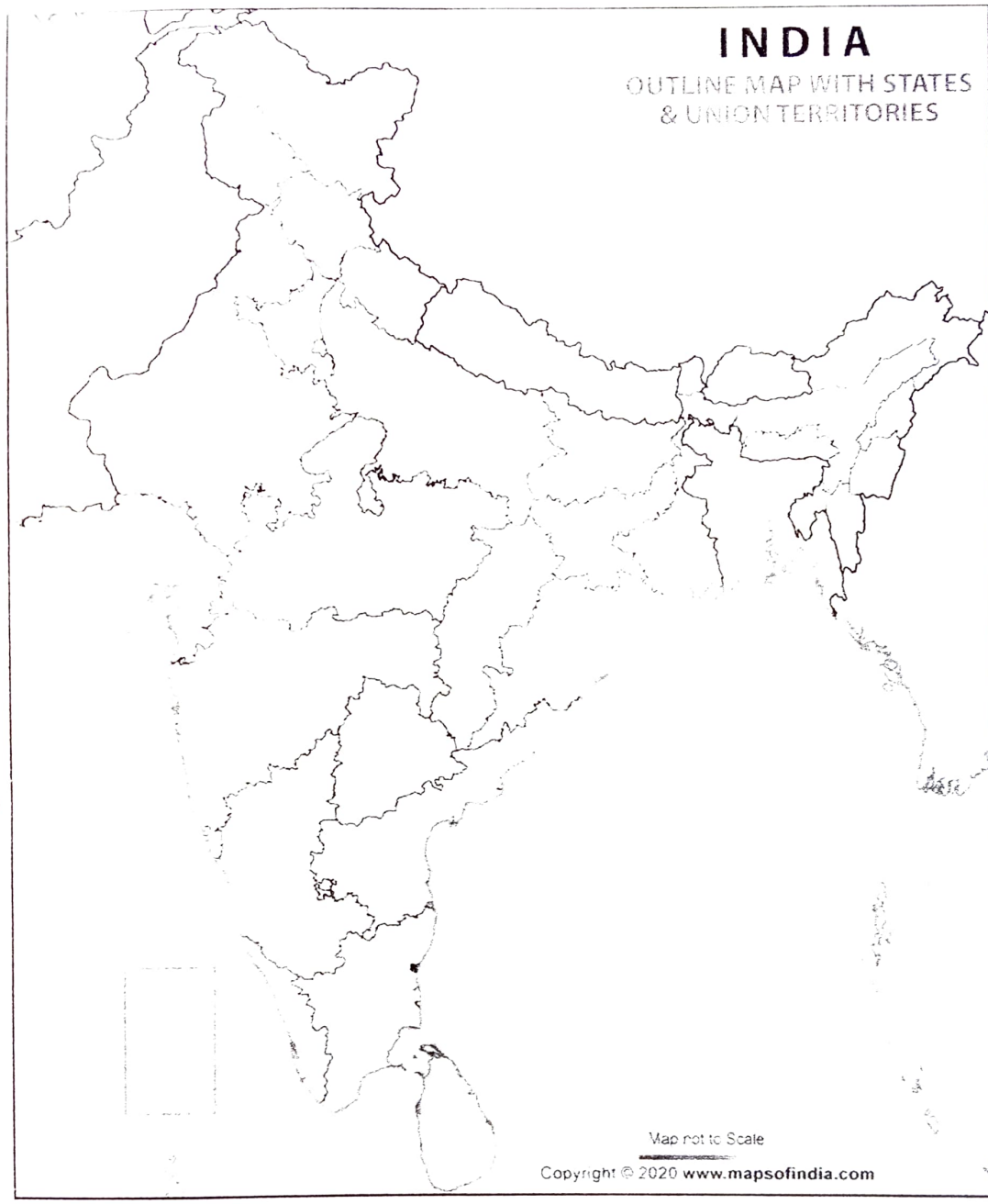

Index/ सूची			1			2		
3			4			5		
6			7			8		
9			10					

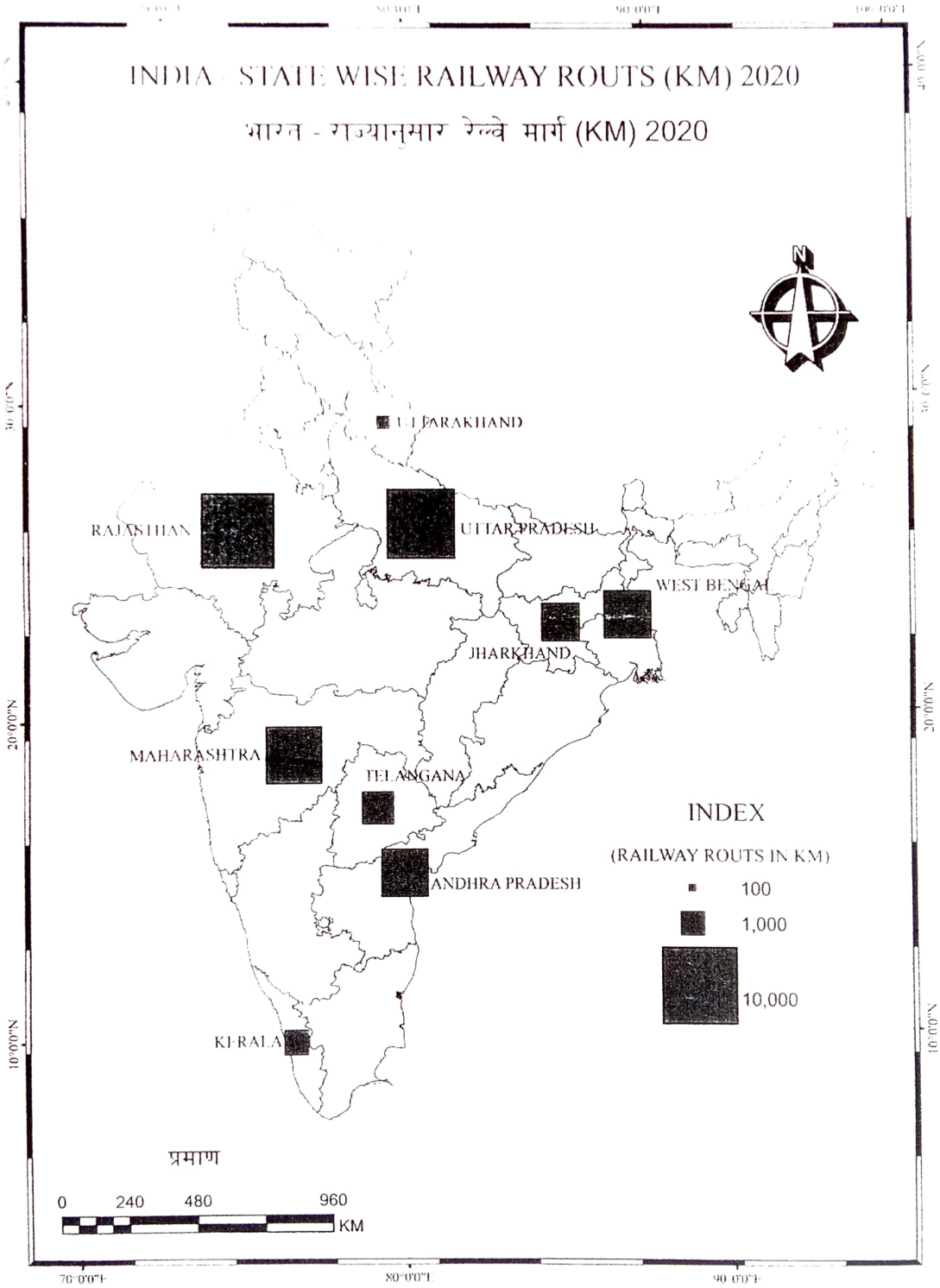
INDIA - STATE WISE RAILWAY ROUTS (KM) 2020
भारत - राज्यानुसार रेल्वे मार्ग (KM) 2020
N
UTTARAKHAND
RAJASTHAN
UTTAR PRADESH
WEST BENGAL
JHARKHAND
MAHARASHTRA
TELANGANA
ANDHRA PRADESH
KERALA
INDEX
(RAILWAY ROUTS IN KM)
100
1,000
10,000
प्रमाण
0 240 480 960
KM
30°0'0"N
20°0'0"N
10°0'0"N
70°0'0"E
80°0'0"E
90°0'0"E

Time: 3 Hrs. Mark: 100

N. B. 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks for the question.
3) Draw maps and diagrams wherever necessary.
4) Use of map stencil and simple calculator is allowed.
5) Attach appendix page no. 1 along with answer paper.

Q.1. Attempt any two questions from the followings: (20)
i. Describe the Himalayan mountain region of India
ii. Give an account of rivers in plateau region of India.
iii. State the rainfall distribution in India.

Q. 2 Attempt any two questions from the followings: (20)
i. State the problems associated with forest in India and write note on conservation of forest.
ii. Discuss the soil types in India.
iii. Explain minerals distribution in India.

Q. 3. Attempt any two questions from the followings: (20)
i. Describe in detail agricultural natural problems in India.
ii. Give an account of the livestock in India.
iii. Write detail note on 'Blue Revolution' in India.

Q.4. Attempt any two questions from the followings: (20)
i. Explain coal and mineral oil distribution in India.
ii. Describe road transportation in India.
iii. State in detail domestic trade of India.

Q. 5 A) Mark and name of the following features at the most appropriate location in the outline map of India supplied to you. (Refer Appendix Page No.1) (10)
a) Eastern Ghat and Western Ghat
b) Any one heavy rainfall region in India
c) Any two evergreen forest regions
d) One most manganese rich state and one most mineral oil rich area in India
e) Any two laterite soil regions in India
f) A coffee producing state

B) Give the interpretation of thematic map given to you. (Refer Appendix Page No. 2) (10)

मराठी रुपांतर

वेळ: ३ तास गुण: १००

सूचना:

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. आवश्यक तेथे आराखडे व आकृत्या काढा.

४. नकाशा आरेखन आणि साधे गणक यंत्र (Calculator) वापरण्यास अनुमती आहे.

५. नकाशा परिशिष्ट पान १ उत्तर पत्रिकेस जोडा.

प्र. क्र. १ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (२०)

i भारतातील हिमालय पर्वतीय प्रदेशाचे वर्णन करा.

ii भारतातील पठारी प्रदेशवरील नद्यांचा वृतांत द्या.

iii भारतातील पर्जन्याचे वितरण सांगा.

प्र. क्र. २ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (२०)

i भारतातील जंगलाशी संबंधित समस्या सांगा आणि जंगल संधारणावर टिप लिहा.

ii भारतातील मृदा प्रकार यावर चर्चा करा.

iii भारतातील खनिज्यांचे वितरण स्पष्ट करा.

प्र. क्र. ३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (२०)

i भारतातील नैसर्गिक शेतीकी समस्यांचे वर्णन करा.

ii भारतातील पशुपालनाचा वृतांत द्या.

iii भारतातील 'निल क्रांती' यावर विस्तृत टिप लिहा.

प्र. क्र. ४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (२०)

i भारतातील दगडी कोळसा व खनिज तेल वितरण स्पष्ट करा.

ii भारतातील रस्ते वाहतुकीचे वर्णन करा.

iii भारताचा देशांतर्गत व्यापार सविस्तर सांगा.

प्र क्र ५ अ. तुम्हास पुरविलेल्या भारताच्या नकाशात खालील बाबी योग्य ठिकाणी दाखवा आणि नावे दया (परिशिष्ट पान १ चा संदर्भ घ्या). (१०)

१ पूर्व घाट आणि पश्चिम घाट

२ भारतातील कोणताही एक अति पर्जन्याचा प्रदेश

३ कोणतेही दोन सदाहरित अरण्यांचे प्रदेश

४ भारतातील एक मंगल धातू संपन्न राज्य व एक खनिज तेल संपन्न क्षेत्र

५ कोणतीही दोन जांभा मृदेची क्षेत्रे

६ एक कॉफी उत्पादक राज्य

ब. तुम्हास दिलेल्या विषयवार नकाशाचे विस्लेषण करा. (परिशीष्ट पान 2 चा संदर्भ घ्या)(१०)

Appendix Page No. 1
પરિશિષ્ટ પાન નં. 1

Name ..... Date.....

Std ..... Div ..... Roll No.....

"where knowledge is wealth"

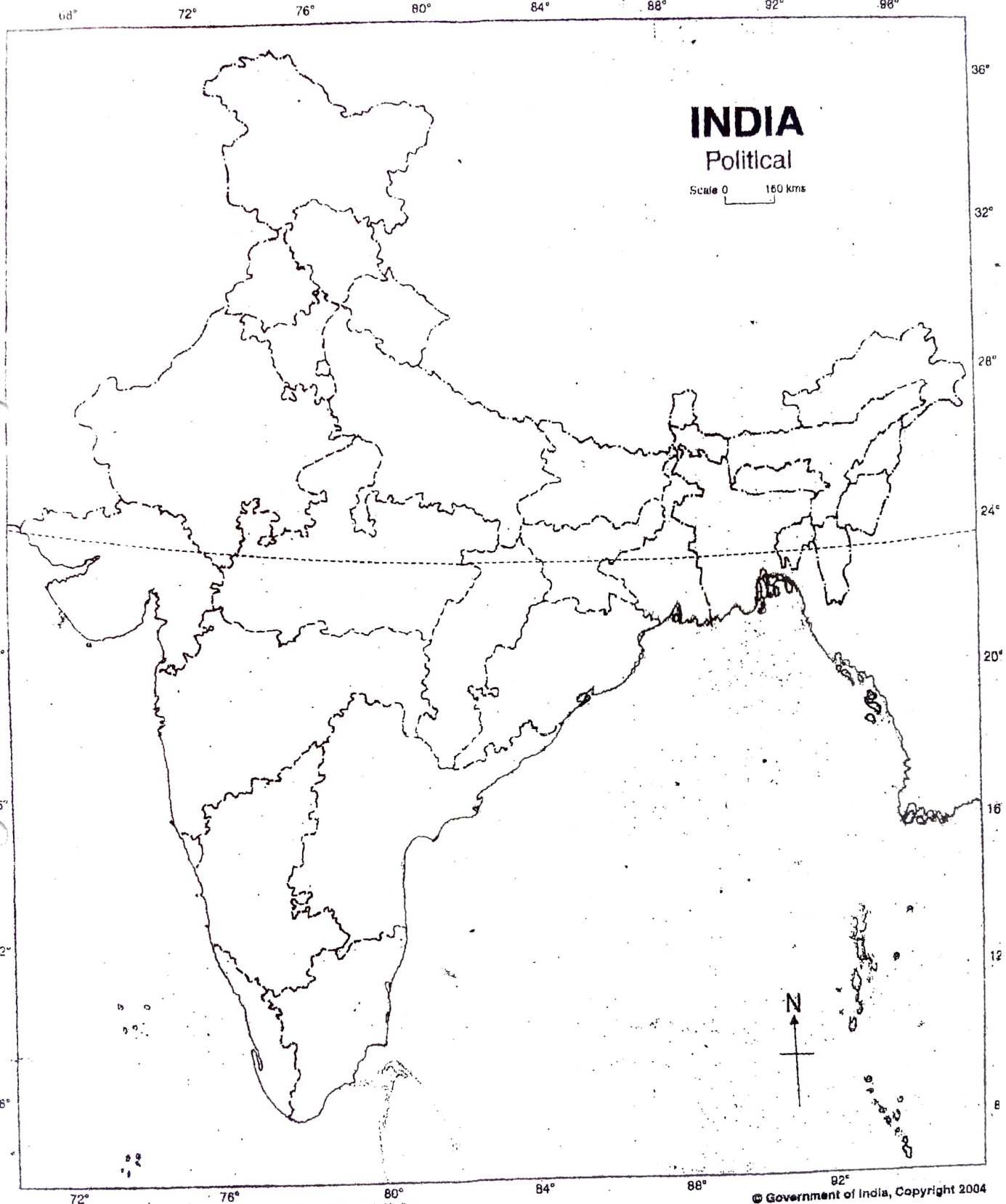

© Government of India, Copyright 2004

1. Based upon Survey of India Map with the permission of the Surveyor General of India.
2. The responsibility for the correctness of internal details rests with the publisher.
3. The territorial waters of India extend into the sea to a distance of twelve nautical miles measured from the appropriate base line.
4. The administrative headquarters of Chandigarh, Haryana and Punjab are Chandigarh.
5. The interstate boundaries between Arunachal Pradesh, Assam and Meghalaya shown on this map are as interpreted from the North-Eastern Areas (Reorganisation) Act, 1971, but have yet to be verified.
6. The external boundaries and coastlines of India agree with the Record/Master Copy certified by Survey of India.
7. The interstates boundaries between Uttaranchal & Uttar Pradesh, Chhattisgarh & Madhya Pradesh and Jharkhand & Bihar have not been verified by the Government concerned.

Appendix Page No. 2
परिशिष्ट पान 2

THEMATIC MAP

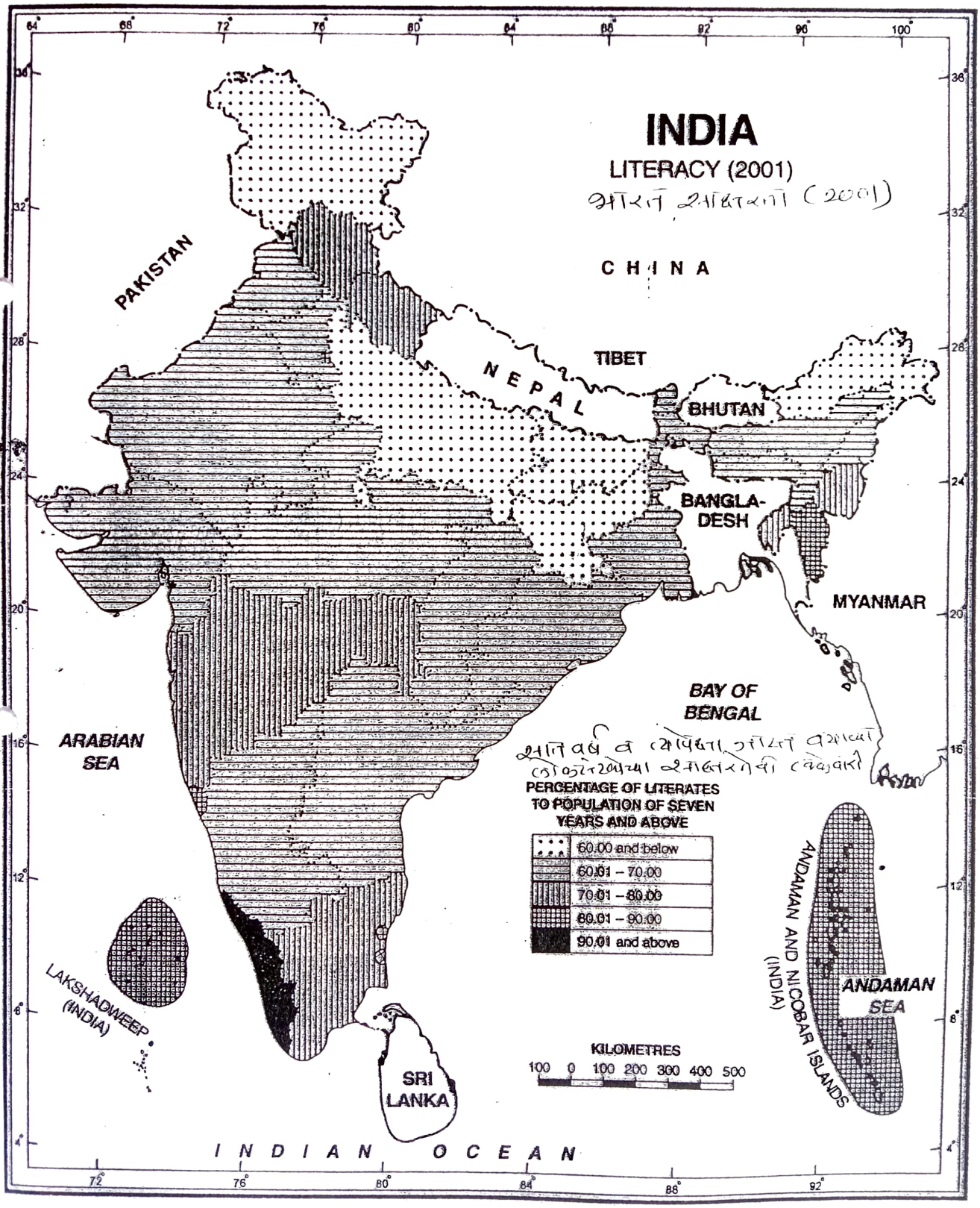

Time- 3 hrs. Marks – 100

N.B.
1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Write short notes on **any four** of the following. 20

a) War poetry
b) Harlem Renaissance
c) Imagism
d) Surrealism
e) Confessional poetry
f) Beat poetry

Q.2. Comment on how the epigraph from Dante's Inferno highlights the central theme of T. S. Eliot's 'The Love Song of J. Alfred Prufrock'. 20

OR

Discuss the central theme of the sonnet 'If we must Die' by Claude McKay.

Q.3. Comment on how Philip Larkin's 'Church Going' objectively presents the post-world war religious scenario. 20

OR

Examine the theme of imperialism and its effects as the central theme of 'The Mystic Drum' by Gabriel Okara.

Q.4. Write short notes on **any two** of the following. 20

a) Format of 'The red wheelbarrow' by William Carlos Williams
b) Journey in 'The Bus' by Arun Kolatkar
c) The lady in 'Sunday Morning' by Wallace Stevens
d) Representation of patriarchy in 'An Introduction' by Kamala Das

Q.5 Write short notes on **any two** of the following. 20

a) Representation of postmodern dilemma in 'I Know a Man' by Robert Creeley
b) Central image in 'Refugee Mother and Child' by Chinua Achebe
c) The speaker in Margaret Atwood's 'This is a Photograph of Me'
d) The central theme of 'A Far Cry from Africa' by Derek Walcott

समय:-३ घंटे पूर्णांक:- १००

सूचना:- १.प्रश्न क्रमांक १ से ६ में से किन्ही ४ प्रश्नों के उत्तर लिखिए|
२.अंतिम प्रश्न अनिवार्य है|
३.दाहिने ओर के अंक पूर्णांक दर्शाते है|

प्रश्न १. जनसंचार माध्यमों के महत्व पर प्रकाश डालिए| २०

प्रश्न २. इलेक्ट्रॉनिक जनसंचार माध्यमों का परिचय दीजिए | २०

प्रश्न ३. समाचार पत्र की विशेषताएँ एवं उसके महत्व की चर्चा कीजिए| २०

प्रश्न ४. इंटरनेट और हिंदी के अंत:संबंध को समझाइए| २०

प्रश्न ५. विज्ञापन के गुण एवं उपयोगिता स्पष्ट कीजिए| २०

प्रश्न ६. संवाद लेखन का स्वरूप बताकर उसकी विशेषताओं पर प्रकाश डालिए | २०

प्रश्न ७. अ) निम्नलिखित विषयों में से किसी **दो** पर टिप्पणियाँ लिखिए| १०

i.सिनेमा का महत्व| ii. फीचर लेखन |

iii.रेडियो वार्ता लेखन| iv. परंपरागत जनसंचार माध्यम|

ब) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर **एक** वाक्य में लिखिए| १०

१. 'संचार' अंग्रेजी के किस शब्द का पर्याय है?

२. भारतीय पत्रकारिता के जनक किसे माना जाता है?

३. 'फेसबुक' की स्थापना किसने की?

४. 'कवि वचन सुधा' पत्रिका का प्रकाशक कौन था?

५. 'कठपुतली' किस प्रकार का माध्यम है?

६. भारत में रंगीन दूरदर्शन का सूत्रपात कब हुआ?

७. भारत की पहली बोलती फिल्म कौन-सी है?

८. हिंदी का पहला समाचार पत्र कौन-सा था ?

९. रेडियो जनसंचार का किस प्रकार का माध्यम है?

१०. 'सोप ओपेरा' शब्द किसके लिए प्रयुक्त होता है?

****

English S.Y. BA
old Pattern
Oct 2023

Time: 3 Hrs. **Marks: 100**

1. **All questions are compulsory.**
2. **Numbers to right indicate full marks.**

Q.1 Write short notes on **any one**: 20

a. According to Vijay Tendulkar what are the two essentials for a playwright? Discuss.

b. How do you find Makarand Paranjape's poetic strength while depicting the Indian spirit in his essay as represented in Indian Poetry in English?

c. Write short notes on **any two** of the following:

1. Dalit poetry as the poetry of protest.
2. Rajeshwari Sunder Rajan's views on English Studies and feminism in India.
3. Tendulkar's views on the playwright as actor
4. Third world of feministic representation.

Q.2 Attempt **any one** 20

1. Critically examine the structure of the play *Halfway House by Mohan Rakesh.*
2. Comment on the major themes discussed in the play *Halfway House by* Mohan Rakesh.
3. Is *Harvest* a typically dystopian play of the modern age? Discuss
4. Critically appreciate the character of Om in Manjula Padmanabhan's *Harvest.*

Q.3 Answer any one of the following 20

1. Critically evaluate Dilip Chitre as a modernist poet with reference to the poems prescribed for the study.
2. Comment of major themes discussed in Jayanta Mahapatra's poems which you have studied

Q.4 Write short notes on any two: 20

1. Significance of the title *Halfway House.*
2. Crisis in the play *Halfway House*
3. Character of Savitri
4. Setting of the play

OR

1. The significance of the title *Harvest*
2. Ma
3. Character of Jaya.
4. The ending of *Harvest*

Q.5 Attempt any two : 20

1. Autobiographical elements in Dilip Chitre's poems.
2. The poet's disillusionment with the idea of his nation in 'Freedom'
3. Importance of time in Meena Kandasamy's poem The Flight of Birds
4. Imagery used in 'Map Maker'

D.B.J College Chiplun
ATKT Exam Oct 2023
Sem IV
SYBA
Sub. English II

Time: 3 hrs **Marks: 100**

N.B. All questions are compulsory.

Q.1 Write short notes explaining **any four** of the following. 20

a. Romantic Comedy
b. Comedy of Humour
c. Epic Theatre
d. Senecan Plays
e. Kitchen Sink Drama
f. Absurd Theatre

Q.2 Attempt **any one** of the following: 20

a. Critically comment on the thematic structure of the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.
b. Describe the central character of Walter Younger in the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.

Q.3 Answer **any one** of the following. 20

a. Bring out the significance of the title of the play *The Lion and the Jewel* by Wole Soyinka
b. Critically comment on the theme of tradition Vs modernity in the play *The Lion and the Jewel* by Wole Soyinka

Q.4 Explain **any two** of the following. 20

a. Character of Beneatha Younger in the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.
b. Mama and her family in the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.
c. End of the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.
d. Ruth in the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.

Q.5 Write short notes on **any two** of the following. 20

a) Sadiku in the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.
b) Lakunle in the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.
c) Significance of the Stranger in the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.
d) The Bale in the play *Raisin in the Sun* by Lorraine Hansberry.

वेळ - ३ तास

एकूण गुण- १००

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न १ अ) नाटक या साहित्यप्रकाराच्या स्वरूपावर सविस्तर चर्चा करा. (२०)

किंवा

ब) नाटक आणि एकांकिकेचे वेगळेपण सिद्ध करणारे घटक कोणते ?

प्रश्न २ अ) आमदार सौभाग्यवती या नाटकातील चिमणरावांच्या व्यक्तिमत्वाचे विविध पैलू लिहा. (२०)

किंवा

ब) राजकारणाचे वास्तव चित्रण 'आमदार सौभाग्यवती' या नाटकात कसे साकारले आहे ?

प्रश्न ३ अ) सामाजिक विषमतेचे चित्रण कोणकोणत्या एकांकिकेतून आले आहे , ते सविस्तर लिहा. (२०)

किंवा

ब) 'जहाज फुटले आहे' या एकांकिकेचा आशय स्पष्ट करा.

प्रश्न ४) टिपा लिहा . (कोणत्याही चार) (४०)

१) संवाद

२) नाटक आणि कथा यातील फरक

३) दीपाचे प्रेम प्रकरण

४) सुमित्राचे व्यक्तिमत्व

५) काळ्या बंबाळ रात्री एकांकिकेतिल भूक

६) 'दुकान कोणी मांडू नये ' या संहितेचे वेगळेपण

D.R.J. College Chiplun
ATKT Exams, Oct 2023
Sem IV
SYBA

OP Code : Sub: Economics III

Time : 3 Hours [Total Marks : 100]

N.B. : 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.
3) Draw neat diagrams wherever necessary.
4) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1 Answer the following questions. (any two) 20

a) What is National Income? Explain the Causes for low national income in India.

b) Describe employment generation programs in India.

c) What is regional disparity? Explain regional disparities in India.

Q. 2 Answer the following questions. (any two) 20

a) Explain the role of agriculture sector in economic development.

b) Discuss traditional and modern agriculture inputs.

c) What are the various sources of agricultural finance in India? Explain

Q. 3 Answer the following questions. (any two) 20

a) What is industrial policy? Explain the need for industrial policy in India.

b) State and explain the features of the Industrial Policy of 1991.

c) Explain the importance of micro, small and medium enterprises in the economy.

Q. 4 Answer the following questions. (any two) 20

a) Explain the role of service sector in Indian economy.

b) Examine the subsector-wise performance of the service sector in India.

c) Discuss the performance of service sector in 12th five year plan.

Q. 5 Write short notes. (any two) 20

a) Poverty Alleviation Program in India

b) Agricultural price policy in India

c) Start-up India

d) Healthcare sector in India

(मराठी रूपांतर)

वेळ: ३ तास [एकूण गुण : १००]

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आवश्यक आहेत.
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
४) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न १: खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) २०

अ) राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे काय? भारतातील राष्ट्रीय उत्पन्न अल्प असण्याची कारणे स्पष्ट करा.

ब) भारतातील रोजगार निर्मिती कार्यक्रमांचे वर्णन करा.

क) प्रादेशिक विषमता म्हणजे काय? भारतातील प्रादेशिक विषमता स्पष्ट करा.

प्रश्न २: खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) २०

अ) कृषी क्षेत्राची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

ब) पारंपारिक आणि आधुनिक कृषी आदानांचे वर्णन करा.

क) भारतातील कृषी वित्तपुरवठाचे विभिन्न स्त्रोत कोणते ? स्पष्ट करा.

प्रश्न ३: खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) २०

अ) औद्योगिक धोरण म्हणजे काय? भारतातील औद्योगिक धोरणाची गरज स्पष्ट करा.

ब) 1991 च्या औद्योगिक धोरणाची वैशिष्ट्ये सांगून ती स्पष्ट करा.

क) सूक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योगांचे अर्थव्यवस्थेतील महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न ४: खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) २०

अ) सेवा क्षेत्राची भारतीय अर्थव्यवस्थेतील भूमिका स्पष्ट करा.

ब) भारतातील सेवा क्षेत्राची उपक्षेत्रनिहाय कामगिरीचे परीक्षण करा.

क) १२व्या पंचवार्षिक योजनेतील सेवा क्षेत्राच्या कामगिरीची चर्चा करा.

प्रश्न ५: टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) २०

अ) भारतातील दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रम

ब) भारतातील कृषी मूल्य धोरण.

क) स्टार्ट-अप इंडिया

ड) भारतातील आरोग्य सेवा क्षेत्र

5-10-2023

SY. History III

Time : 3 Hours Marks : 100

N.B. 1) All question are compulsory.
2) All Qaestion carry equal marks.
3) Figures to the right indicate full marks allotted to the question.

Q.1) Attempt any two of the following :

A) Make an assessment of Chandragupta Maurya as an empire builder and able administrator. 10

B) Examine the central and provincial administration of the Maurys. 10

C) Review th career of Pushyamitra Sunga in Ancient Indian History 10

Q.2) Attempt any two of the following :

A) Explain the imperial expansion of Samudragupta. 10

B) Describe the administrative features of the Guptas. 10

C) Comment on the development of literature during the Gupta period. 10

Q.3) Attempt any two of the following :

A) Trace the achievement of Harshavardhana. 10

B) Explain the importance of the rajputs in Ancient India. 10

C) State the effects and significance of the Arab invasion of sind. 10

Q.4) Attempt any two of the following :

A) Bring out the contribution of the Chalukyas of Badami to art and architecture. 10

B) Highlight the political history of the pallavas. 10

C) Briefly describe the impact of Indian culture on South-east Asia. 10

Q.5) Write short notes on any two of the following :

A)Ashoka and Buddhism. 10

B) Social life during the Gupta period. 10

C) Administration of Harshvardhan. 10

D) Pallava architecture. 10

Q.P. Code :

प्राचीन इतिहास

वेळ : ३ तास गुण – १००

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

३) उजवीकडील अंक उपप्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न १) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) साम्राज्य संस्थापक व उत्कृष्ट प्रशासक म्हणून सम्राट चंद्रगुप्त मौर्याच्या कार्याचे मूल्यांकन करा. १०

ब) मौर्यकालीन केंद्रीय आणि प्रांतीय प्रशासनाचे परीक्षण करा. १०

क) प्राचीन भारतीय इतिहासातील पुष्यमित्र शुंगाच्या कार्याचा आढावा घ्या. १०

प्रश्न २) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) सम्राट समुद्रगुप्ताचा साम्राज्यविस्तार स्पष्ट करा. १०

ब) गुप्तकालीन प्रशासनाची वैशिष्टये लिहा. १०

क) गुप्तकालीन साहित्यिक प्रगतीवर भाष्य करा. १०

प्रश्न ३) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) सम्राट हर्षवर्धनाच्या कामगिरीचा मागोवा घ्या. १०

ब) प्राचीन भारतातील रजपूत घराण्याचे महत्व विशद करा. १०

क) सिंधवरील अरब आक्रमणाचे परिणाम व महत्व सांगा. १०

प्रश्न ४) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) चालुक्य घराण्याचे कला व स्थापत्यामधील योगदान यावर प्रकाश टाका. १०

ब) पल्लवांच्या राजकीय इतिहासावर प्रकाश टाका. १०

क) अग्नेय आशियावर भारतीय संस्कृतीच्या प्रभावाचे थोडक्यात वर्णन करा. १०

प्रश्न ५) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

अ) सम्राट अशोक व बौद्धधर्म. १०

ब) गुप्तकालीन सामाजिक जीवन. १०

क) सम्राट हर्षवर्धनाचे प्रशासन. १०

ड) पल्लवकालीन स्थापत्य. १०

Class: SYBA (3hours) Total Marks: 100

N.B. 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.

Q. 1) Attempt any one of the following
1. Define stereotypes. Elaborate in detail gender stereotypes with an appropriate example.
2. How do people form and use stereotypes? Explain in detail.
3. Why is prejudice not inevitable? Elaborate the techniques for countering its effects.

Q. 2) Attempt any one of the following
1. Describe the different principles for compliance with suitable examples.
2. How Influence Takes Place Even During the Absence of Influencers? Elaborate in detail.
3. Describe the destructive obedience with the help of the Milgram experiment.

Q. 3) Attempt any one of the following
1. Define aggression. Elaborate in detail social causes of human aggression.
2. How aggression can be curbed by using catharsis and inducement of incompatible thoughts and feelings. Explain with an appropriate example.
3. Define bullying? Explain in detail cyberbullying.

Q. 4) Attempt any one of the following
1. Define prosocial behaviour and altruism. Elaborate how does empathy lead to altruism?
2. Distinguish between negative state relief model and empathic joy model. Which one of these two triggers the helping behaviour?
3. Distinguish between competitive altruism and defensive helping. Which one is more beneficial for the recipient?

Q. 5) Attempt any two of the following
1. Prejudice.
2. Role of emotions in prosocialbehavior.
3. Bandura's bobo doll studies.
4. Conformity.

(मराठीरूपांतर)

Class: SYBA (३तास) एकूणगुण: १००

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १) कोणताही एक प्रश्न सोडवा
(२०)

1. पूर्वग्रह अपरिहार्य का नाहीत? त्यांच्या परिणामांचे खंडन करण्याची तंत्रे विस्तृत करा.
2. सकारात्मक आणि नकारात्मक मान्यप्रतिमा आणि त्यांचे परिणाम यावर चर्चा करा.
3. अविवाहित लोकांच्या बाबतीत लोकमान्य प्रतिमाकरण ओळखण्यात अयशस्वी कसे होतात? योग्य उदाहरणसहित विस्तृत करा.

प्र. २) कोणताही एक प्रश्न सोडवा
(२०)

1. अनुरूप उदाहरणासह अनुपालनाच्या भिन्न तत्वांचे वर्णन करा.
2. प्रभावित करणाऱ्या घटकांच्या अनुपस्थितीदरम्यानही प्रभाव कसं पडतो हे तपशीलवार स्पष्ट करा.
3. विध्वंसक आज्ञाधारकतेवर मिलग्राम यांच्या प्रयोगाच्या साह्याने विस्तृत करा.

प्र. ३) कोणताही एक प्रश्न सोडवा
(२०)

1. आक्रमकता परिभाषित करा. मानवी आक्रमकतेची सामाजिक कारणे स्पष्ट करा.
2. भावविरेचनाचा वापर करून, विसंगत विचार आणि भावनांना प्रवृत्त करून आक्रमकता कशी रोखली जाऊ शकते हे सोदाहरण स्पष्ट करा
3. गुंडगिरी परिभाषित करा. संगणकीय गुंडागिरीचे तपशीलवर वर्णन करा.

प्र. ४) कोणताही एक प्रश्न सोडवा (२०)

1. समाजाभिमुख वर्तन आणि परहितवाद ह्याची व्याख्या करा. तदानुभूती मुळे परहितवाद कसा होतो हे विस्तृत करा.
2. नकारात्मक मनस्थितीतून सुटका प्रारूप आणि तदानुभूतिक आनंद प्रारूप यामधील फरक स्पष्ट करा. दोहोंपैकी कोणते एकमद तीच्या वर्तनास चालना देते. ?
3. स्पर्धात्मक परहितवाद आणि बचावात्मक किंवा संरक्षणात्मक मदत यातील फरक स्पष्ट करा. मदत प्राप्तकर्त्यासाठी कोणते अधिक फायदेशीर आहे?

प्र. ५) कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा (२०)

1. पूर्वग्रह
2. समाजाभिमुख वर्तनातील भावनेची भूमिका
3. बंडूराचा बोबोबाहुली अभ्यास
4. अनुसारिता

Marks 100

N.B 1) All question are compulsory
2) All Question carry equal marks
3) Figures to the right indicate full marks allotted to the question.

Q.1) Attempt any two of the following :

A) Online the socio-religious reforms of Kemal Pasha of Turkey 10

B) Evaluate the political and social reformers of Reza Shah of Iran 10

C) Analyse the Zionist Movement and the birth of Israel 10

Q.2) Attempt any two of the following :

A) Anaiyes the circumstances leading to the rise of Fascist Dictatorship in Italy. 10

B) Assess the rise of Nazism in Germany 10

C) Evaluate the causes to the rise of Militarism in Japan. 10

Q.3) Attempt any two of the following :

A) Explain the causes of World war –II 10

B) Evaluate the importance of the Atlantic Charter. 10

C) Discuss the main organs of the United Nations Organization and their functions. 10

Q.4) Attempt any two of the following :

A) Trace Dr. Sun Yet Sen's political career till the Revolution of 1911 in China. 10

B) Give an account of quit India Movement. 10

C) Evalute Dr. Sukarno's contribution to the nationalist movement of Indonesia. 10

Q.5) Write short notes on any two of the following :

A) Economic Reforms of Kemal Pasha 10

B) B) Philosophy of Nazism. 10

C) Main factors of UNO 10

D) Dr. Sun-Yet-Sen. 10

O.P. Code :

मराठी रूपांतर

वेळ : ३ तास गुण : १००

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

३) उजवीकडील अंक उपप्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न १) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) तुर्कस्तानच्या केमाल पाशाने केलेल्या सामाजिक व धार्मिक सुधारणा अधोरेखित करा १०

ब) रेझा शहाने इराणमध्ये केलेल्या राजकिय व सामाजिक सुधारणांचे मुल्यांकन करा १०

क) झियोनिस्ट चळवळ आणि इस्त्राईल निर्मितीचे विश्लेषण करा. १०

प्रश्न २) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) इटालीतील फॅसिस्ट हुकुमशाहीच्या उदयास कारणीभूत परिस्थितीचे विश्लेषण १०

ब) जर्मनीतील नाझीवादयाच्या उद्याचे मुल्यांकन करा. १०

क) जपानमधील लष्करवादाच्या उदयाच्या कारणांचे मूल्यांकन करा. १०

प्रश्न ३) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) दुसऱ्या महायुध्दाची कारणे स्पष्ट करा. १०

ब) अटलांटिक सनदेच्या महत्वाचे मुल्यांकन करा. १०

क) संयुक्त राष्ट्रसंघाचे मुख्य अंग व त्याच्या कार्याची चर्चा करा. १०

प्रश्न ४) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) चीनमधील १९११ च्या राज्यक्रांती पर्यंतचा डॉ. सन यत सेन यांच्या राजकीय कारकिर्दीचा मागोवा घ्या. १०

ब) चलेजाव चळवळीची सविस्तर माहिती द्या. १०

क) डॉ. सुकार्णो यांचे इंडोनेशियाच्या स्वतंत्रता चळवळीतील योगदानाचे मुल्यांकन करा १०

प्रश्न ५) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

अ) केमाल पाशाच्या आर्थिक सुधारणा. १०

ब) नाझी तत्वज्ञान १०

क) युनोचे प्रमुख घटक १०

ड) डॉ. सन—येत—सेन १०